

ACTIVITAT: EXCURSIONS AMB MOTO

DESCRIPCIÓ: RUTA PER LA VALL DE CARDÓS I VALL FERRERA

DURADA: tot el dia

- **PUNTS D'INTERÉS CULTURAL / NATURAL**

TAVASCAN

Últim nucli de la vall, el poble més important d'aquesta capçalera amb 60 habitants i situat a 1116 m d'altitud, en la confluència dels rius Tavascan i Lladorre que formen el Cardós a la cua del pantà de Tavascan. Un esvelt pont de pedra medieval uneix les cases del nucli antic a banda i banda del riu, cases de pedra, carrers costaners i les seves places. El poble s'eixampla a lo llarg de la carretera. Església parroquial de Sant Bartomeu, en un replà enlairat.

Punt de partida d'activats i excursions per a tots els amants de la natura, especialment a través de les pistes obertes per les obres hidroelèctriques, que ens porten fins als llacs de Romedo, Closell, Naorte, Pistes que seguint la Vall ens porten als coneguts Plans de Boavi, excursions al Certascan, i un seguit de rutes per als amants del senderisme i la natura.

Aquí podem gaudir de la pesca de la truita a la presa o "a la carta" a la piscifactoria.

LLADORRE

Situat a la dreta de la carretera, a 1052 m. d'altitud, a l'esquerra del riu, creuant el pont. Amb 55 habitants està format per dos nuclis separats per una costanera on s'aixeca l'església parroquial de Sant Martí, d'una nau i campanar de torre quadrada amb el segon cos vuitavat i coberta piramidal. A l'altra part del riu i de la carretera trobem el Castell de Lladorre, conserva part dels seus murs. Més al nord de Lladorre està el Pont de Borito.

GINESTARRE

A 1.364 m. d'altitud i amb 7 habitants. Església romànica de Santa Maria, campanar de torre quadrada i entrada amb un petit porxo. En el seu interior es conserva un retaule barroc, una imatge romànica de la Mare de Déu es troba avui al Museu Diocesà de la Seu d'Urgell, i dos piles de pedra. Estació d'esqui nòrdic "Pla de Negua".

AINET DE CARDÓS

Situat a 930 m. d'altitud i amb 44 habitants. Les cases s'agrupen a la base del Pui Tabaca. L'església està dedicada a Santa Eugènia. La festa Major es celebra el 15 d'agost. Podem trobar-hi el despoblat fortificat de Sant Martí del Pui, medieval, situat en un turó, es tenen les primeres notícies pels documents de l'Acta de Consagració.

RIBERA DE CARDÓS

Església parroquial de Santa Maria de Ribera, romànica, destacar-hi dos èpoques: s. XII i XVIII. La façana és l'original primitiva. Lo més destacat és la Torre d'estil romànic llombard del campanar, de planta quadrada i tres pisos separats per una línia d'arcuacions i frisos en dent de serra, finestres germinades al pis superior i coberta piramidal. S'en tenen notícies per un document datat el 839. Creu de Terme del s. XV, estava situada antigament al "forat de Cardós". La Festa major es celebra el 8 de setembre i per la Segona Pasqua.

ALINS

Passejada pel turó de Sant Quirc, des d'on gaudirem d'una magnífica vista sobre el poble i de les impressionants muntanyes que l'envolten, d'entre les que destaca el Monteixo amb els seus 2.905m d'alçada. A la porta de l'Ajuntament hi ha un espectacular mall de ferro de més de 600kg., d'una antiga farga, únic vestigi que es conserva d'una indústria que va tenir gran importància a la vall. També val la pena passejar i caminar pels seus carrers i descobrir cases pairals, torres, colomars, pallers, ... Des d'Alins surt una pista forestal que ens porta a Tor i al Port de Cabús.

ÀREU

Poble format per dos nuclis de població, l'antic, la Força, i el nucli nou i principal. A la Força, podem visitar l'església de Sant Feliu, amb un paviment de còdols molt treballat, i a Areu l'església de Sant Climent, amb la imatge romànica de la verge amb el nen procedent de l'església de Santa Maria de la Torre, gran església romànica situada entre Alins i Areu, al marge dret del riu Noguera de Vall Ferrera.

Des d'Areu, comencen moltes de les ascensions als pics més alts del Pirineu Català, la Pica d'Estats (3.143m.), el Monteixo (2.905m.), Baborte ...., però també és punt de partida de multitud i interessants passejades i excursions, el Pla i Port de Boet, el Pla de la Selva, el Bosc de Costuix, les Bordes de Rei, ... que faran les delícies de qualsevol.

TÍRVIA

Pel caràcter estratègic del lloc fou una vila totalment fortificada (hi ha alguna resta de la muralla exterior). A la ermita de la Pietat estan exposades un conjunt d'esteles funeràries trobades al cementiri de Tírvia. Es daten entre els segles XIII i XIV, a excepció de la més gran, romànica, amb una cronologia aproximada del X.

També hi podem trobar la ermita del roser amb una catifa de còdols.

LLAVORSÍ

Vora l'antic castell de Gilareny, en un punt estratègic en les comunicacions de l'Alt Pallars (valls d'Àneu, de Cardós i Ferrera i coma de Burg) amb Sort, cosa que condiciona el seu caràcter de centre comercial i turístic. Havia estat també un centre metal·lúrgic. El lloc pertanyé al marquesat de Pallars. El municipi comprèn, a més, els pobles de Sant Romà de Tavèrnoles, amb el monestir de Vellanega, Montenartró, Baiasca, Arestui, Aidí i Romadriu de Ribalera i el santuari de Biuse.

ESTARON

Església parroquial de Sant Sebastià.

- **RESTAURANTS**

REST. HOTEL MONTAÑA (Alins): 973 62 44 11

REST. HOTEL VALL FERRERA (Àreu): 973 62 43 43

HOTEL REST. LLACS DE CARDÓS (Tavascan): 973 62 31 78

- **QUÈ COMPRAR?**

A Tírvia: coques

A Tavascan (piscifactoria): truites de riu

A Ainet de Cardós: Iogurts de Cal Joanet, melmelades de Casa Pau d'Estarón i embotits de Vallcardós.

ACTIVITAT: EXCURSIONS AMB MOTO

DESCRIPCIÓ: RUTA PER SORT I LA VALL D'ÀSSUA

DURADA: tot el dia

- **PUNTS D'INTERÉS CULTURAL / NATURAL**

RIALP

ALTRON

Allí podem contemplar l'església de Sant Serni i la casa Subirà, el casalot pairal de més renom de la vall. També és possible visitar la fàbrica de formatges de vaca La Peça d'Altron. Altron és bressol del Ball de l'Esquerrana.

LLESSUÍ

Porta d'entrada al Parc Nacional d'Aigüestortes i Llac de Sant Maurici. A les antigues escoles, hi trobem l'Oficina del Parc i el nou Ecomuseu del Pastor de la Vall d'Assua. Magnífiques vistes de la Vall des del mirador de Sant Jaume.

PUJALT

Poble d'encís rural on es pot visitar el Museu de les Papallones de Catalunya, situat a les antigues escoles. També podem gaudir, des del Mirador, d'espectaculars vistes a Sort.

SORT

La vila comtal de Sort és la capital del Pallars Sobirà. Sort, a més de tenir una atractiva oferta comercial i de lleure, ens descobreix l'encant del seu nucli antic, on es conserven carrerons i cases senyorials que ens recorden el passat de la vila closa i l'esplendor de l'antiga capital històrica del comtat de Pallars. Cal visitar el castell dels comtes de Pallars, al capdamunt de la vila.

GERRI DE LA SAL

Recorrent els carrers de Gerri veiem testimonis arquitectònics i urbanístics que han quedat al llarg dels temps. La part baixa de l'actual nucli, entre la carretera i el riu, forma l'antiga vila closa que s'articulava a partir de la plaça de Sant Feliu, des d'on s'accedia mitjançant un portal cap al pont romànic que creua la Noguera Pallaresa i facilitava l'accés al Monestir de Santa Maria. L'activitat salinera ha estat una base econòmica molt important per a la població de Gerri ja des de l'edat mitjana i fins a l'últim terç del segle XX. L'explotació de la sal dona una configuració pròpia al nucli, amb les salines i els petits magatzems dispersos a banda i banda del riu.

PERAMEA

A través d'una portalada, podrem entrar al que fou una vila closa: assentaments compactes i agrupats on les mateixes parets de les cases feien la funció de muralles. Hi havia dues construccions fortificades que la resguardaven: a un extrem la torre de Colomers situada en un petit turó; a l'extrem oposat de la torre trobem el castell, la situació del qual va donar nom al poble (petre media). Sota el castell trobem l'església de Sant

Cristòfol, que guarda enreixades les relíquies dels Martissants, tan sols mostrades el dia dels Sant Innocents. L'únic element característic romànic és la Mare de Déu del Remei, una talla de fusta policromada del segle XII.

- **RESTAURANTS**

REST. ALBUS (Rialp): 973 62 05 42

REST. EL PIGAL- CASA KIKO (Llessúí): 973 62 17 27

HOTEL REST. PESSETS (Sort): 973 62 00 00

REST. EL FOGONY (Sort): 973 62 12 25

REST. EL CELLER DELS JOGLARS (Montardit): 973 62 06 63

- **QUÈ COMPRAR?**

A Sort: formatges (Tros de Sort).

A Altron: formatges (La Peça d'Altron).

Embotits de la zona: xolís, secallona o les galetes de nous.

ACTIVITAT: EXCURSIONS AMB MOTO

DESCRIPCIÓ: RUTA PER LA VALL D'ARAN

DURADA: tot el dia

- **PUNTS D'INTERÉS CULTURAL / NATURAL**

PORT DE LA BONAIGUA

El port de la Bonaigua és el pas tradicional envers Catalunya des de la Vall d'Aran, i el túnel de Vielha ha facilitat modernament les comunicacions. Actualment, a dalt del Port hi trobem les pistes d'esquí de Baquèira-Beret-Bonaigua.

PLA DE BERET

Allí naixen, a un quart de distancia, el Noguera i el Garona, quals noms són anagrama l'un de l'altre, i quals cursos segueixen direccions totalment oposades, com si es tinguessin por. L'ull del segon es molt visitat pels francesos, que retreuen la promesa d'aquell que volia fer un pont de plata al Garona. Seguint la vall del riu Noguera Pallaresa, i ja baixant, passem per Montgarri (1.608 m.), i rodejats de boscos de pins negres i avets, arribem a l'estació d'esquí nòrdic de Bonabé (tancada) a uns 1.500 m d'alçada.

SALARDÚ

L'església de Sant Andreu ens rep amb una imatge arquitectònica exterior pròpia del romànic tardà, del s. XIII. Planta de tipus basilical, amb l'encapçalament de tres absis i portada sense timpà. A l'interior et sorprendrà una elegant estructura arquitectònica gòtica sustentada sobre pilars de base quadrada i voltes de creueria; el finestral obert al mur de ponent, de grans dimensions, remata el discurs gotitzant. Al mig, a l'absis hi trobem erigida la talla en majestat del Crist de Salardú, obra mestra del tall d'Erill-La-Vall. Cal visitar la Mòla de Salardú (973 64 18 15).

BAGERGUE

ARTIES

L'església de Santa Maria representa un dels estendards de l'arquitectura romànica aranesa. L'edifici és de planta basilical de tres nau. La nau central és de volta de canó. El retaule, originari del segle XV, representa diferents escenes bíbliques de la Verge Maria i és una obra mestra de la pintura gòtica.

VIELHA

El primer que crida l'atenció del visitant quan contempla l'exterior de l'església de Sant Miquèu és la imponent torre campanar: La portalada, datada en el salt dels segles XIII i XIV, representa un fidel testimoni de l'evolució artística del llenguatge romànic cap a les primeres formes gòtiques. La peça més emblemàtica que guarda l'església és una talla romànica de Crist que formava part d'un conjunt escultòric, més ampli, producte de l'època més madura del taller d'Erill La-Vall, i que representa una de les peces més paradigmàtiques de l'escultura romànica del segle XII. Cal visitar La Torre del Generau Martinhon o el Museu Etnològic de Vielha.

- **RESTAURANTS**

REST. LES ARES (Sorpe): 973 29 83 09

REST. CASA IRENE (Arties): 973 64 43 63

REST. ETH RESTILLÉ (Garós): 973 64 15 39

REST. ERA TORRADA (Casarilh): 973 64 11 50

REST. ERA LUCANA (Vielha): 973 64 17 98

REST. ETH CORNERET (Arrós): 973 64 17 30

REST. ETH PORTALET (Bossost): 973 64 82 00

ACTIVITAT: EXCURSIONS AMB MOTO

DESCRIPCIÓ: RUTA PER LA VALL DE BOÍ

DURADA: tot el dia

- **PUNTS D'INTERÉS CULTURAL / NATURAL**

CASTELLÓ DE TOR

COLL

Església de Santa Maria de l'Assumpció: església romànica.

BARRUERA

Església de Sant Feliu. L'ermita romànica de S. Salvador està refeta.

DURRO

Església parroquial de Sta. Maria, romànica amb un campanar massís quadrat i un porxo de grans arcs. També hi ha l'ermita de St. Quirze.

ERIL LA VALL

Sta. Eulalia és un notable edifici romànic del grup de la Vall de Boí.

CALDES DE BOÍ

Estació termal de Caldes de Boí: Balneari de Caldes de Boí.

Embotelladora de l'aigua Mineral Caldes de Boí

(visites guiades: 973 69 60 83)

BOÍ

A Boí podem visitar el pont medieval sobre el riu de S. Martí i l'Església romànica de St. Joan, és la més antiga que es conserva en tota la Vall. Aquí hi podem trobar la casa del Parc Nacional d'Aigüestortes i Llac de Sant Maurici, on ens poden indicar itineraris per fer i tota la informació del Parc.

TAÜLL

L'Església de Sta. Maria, i l'Església de St. Climent.

SANT QUIRC DE TAÜLL

La senzillesa de l'església de Sant Quirc de Taüll és força habitual en el romànic muntanyenc. El temple, del s. XII, és d'una única nau. Per arribar-hi cal agafar una pista que surt des de Durro. S'hi pot anar amb cotxe o a peu (30').

PONT DE SUERT

Està estructurada en dues parts ; l'antiga conté l'església del s. XVI, i carrers i plaça antigues molt interessants. La part més moderna denota una gran activitat i un gran creixement a causa de la implantació de la empresa ENHER al segle XX, com a conseqüència de l'explotació del riu mitjançant les centrals elèctriques construïdes. És a la part més moderna, on hi ha l'església de l'Assumpció, que és una obra de gran importància.

- **RESTAURANTS**

REST. LA CABANA (BOÍ): 973 69 62 13

REST. CASA PALOMÉS (IRGO): 973 29 70 11

REST. LA LLEBRETA (Barruera): 973 69 40 42

FONDA FARRE D'AVALL (BARRUERA): 973 69 40 29

REST. CASA COLL (IRGO):

- **QUÈ COMPRAR?**

A Barruera: el tupinet de la Vall de Boí (melmelades)
Artesania

ACTIVITAT: EXCURSIONS AMB MOTO

DESCRIPCIÓ: RUTA PER LA VALL FOSCA

DURADA: tot el dia

- **PUNTS D'INTERÉS CULTURAL / NATURAL**

SENERADA

Ruta a peu pels Dòlmens de Senterada : Mas Pallarès (Cadolla, Senterada); La Casa encantada de la Serra de Pinyana (Cadolla, Senterada); La Cabana del Moro (Reguart, Senterada); Cabaneta dels Moros (Cervòles, Senterada).

Monestir de Senterada: antic monestir a l'indret de la seva església parroquial de Santa Maria. En aquest lloc, a la confluència del riu Bellera i el Flamicell, hi hagué amb anterioritat al sIX un monestir de tradició visigòtica dedicat a Santa Grata, d'on ha derivat el nom de Senterada. A la fi del s XIII ja no hi ha traces de comunitat a Senterada, que fou una simple parròquia de domini directe de la mitra d'Urgell.

LA POBLETA DE BELLVEI

BERANUI

Beranui es situat al damunt de la Plana de Mont-ros, a uns 1034m. d'alçada. Construït damunt d'un cim, disposa d'unes vistes excepcionals. Aquí s'hi ha trobat restes de l'edat del bronze com una punta de fletxa i dos vasos de l'edat del ferro., tot aquest material es conserva al Museu Arqueològic de Barcelona. L'església de Sant Joan Evangelista, conserva en el seu interior una pica per aigua beneïda d'estil romànic.

LA PLANA DE MONT-ROS

La Plana de Mont-ros, amb una alçada de 892 metres, es situa cap al peu de la vall. Poble tranquil com tots els que podem trobar per a la zona. Hi trobarem una botiga de queviures, un restaurant i cases dedicades al turisme rural.

L'Església està dedicada a la Mare de Déu de la Plana. Antigament, la gent de la Coma i el Solà venien a calçar aquí a la mainada perquè la Mare de Déu de la Plana guies els seus passos.

La central de la Plana va començar la seva construcció l'any 1932 i fou finalitzada el 1936. Malgrat tot, no es va poder posar en funcionament fins el 1937, i de manera manual, ja que a conseqüència de la Guerra Civil van marxar de la vall la majoria de tècnics.

MOLINOS

Constituïda per unes antigues colònies infantils, una central hidroelèctrica, uns xalets, un hotel, la cantina i casa Molins, gaudeix d'un encant especial per la seva vegetació i tranquil·litat. Les Colònies Infantils, foren creades per la companyia elèctrica Fecsa, unes colònies per als fills dels empleats que des de l'any 1957 i fins fa poc, donava acollida a uns 530 nens i nenes durant els mesos de juliol i agost.

La seva construcció no fou expressa, antigament, era l'edifici on hi havia els transformadors de la central hidroelèctrica un incendi va fer buidar l'edifici que en aquells moments era una nau, i fou reformat tal i com es actualment. Església de la Puríssima, construïda per als empleats de la companyia Fecsa que treballaven a la central hidroelèctrica.

Seguint la carretera, arribem a la Cantina, antigament es feien menjars, amb gran renom, disposava d'habitacions. A la part de sota, podem gaudir d'un antic molí mogut per l'aigua.

OVEIX

L'Església de la Purificació, situada al mig del poble, gaudeix en el seu interior un dels seus millors moments gràcies a la restauració feta recentment per un dels seus habitants.

Els carrerons estrets, amaguen una vista de la vall, malgrat que des de qualsevol finestra alta encarada a migdia la podrem gaudir perfectament.

AGUIRO

La seva Església està dedicada a Sant Joan Baptista, darrera seu i trobem restes d'estil romànic.

ESPUI

CABDELLA

El poble de Cabdella, situat a uns 1422 m., és el municipi amb més alçada. D'aquí li ve el seu nom que en llatí, capitella vol dir els cims. Un dels seus atractius, es l'església de Sant Vicenç. Restaurada per poder facilitar l'accés a tot el seu voltant.

- **RESTAURANTS**

HOTEL REST. VALLFOSCA (Molinos): 973 66 30 24

ACTIVITAT: EXCURSIONS AMB MOTO

DESCRIPCIÓ: RUTA PER L'AROMA FRANCÈS

DURADA: tot el dia

- **PUNTS D'INTERÉS CULTURAL / NATURAL**

VIELHA

El primer que crida l'atenció del visitant quan contempla l'exterior de l'església de Sant Miquèu és la imponent torre campanar: La portalada, datada en el salt dels segles XIII i XIV, representa un fidel testimoni de l'evolució artística del llenguatge romànic cap a les primeres formes gòtiques. La peça més emblemàtica que guarda l'església és una talla romànica de Crist que formava part d'un conjunt escultòric, més ampli, producte de l'època més madura del taller d'Erill La-Vall, i que representa una de les peces més paradigmàtiques de l'escultura romànica del segle XII. Cal visitar La Torre del Generau Martinhon o el Museu Etnològic de Vielha.

PORT ET PORTILHON

A 1308 m d'alçada. És un passeig en ziga-zaga i en descens, entre boscos espessos i rierols que arriben, formant petites cascades, fins a tocar de la carretera. El **salt de Sidonie**, amb 70m de caiguda, és un dels més espectaculars del recorregut i un lloc on val la pena aparcar el cotxe i aprofitar per fer la pausa inaugural en territori fances. Es troba ja quasi arribant a Luchon, a 850m d'altitud.

SAINT MAMET

MONTAUBAN

Comencen a aparèixer les primeres edificacions interessants, les mansions senyorials típiques de la zona. A la part més alta del poble, a uns 730m, s'estén el **jardí de les cascades**; una de les seves caigudes d'aigua més imponents duu el nom del poble.

BAGNÈRES-DE-LUCHON

És una de les poblacions més grans del vessant francès dels Pirineus. Quan es baixa del Port d'Et Portilhon i se'n recorre la via principal, **Allés d'Etigny**, ja es percep el seu accentuat perfum cosmopolita. Trobem l'església de **Notre Dame de l'Assomption** (1857) que assenjala el final del Bulevard. Les termes són una de les raons per les quals el lloc és conegut a escala internacional. Va ser la primera estació termal del Pirineus; es troba a l'anomenat **Parc des Quinconces**, un gran jardí de cedres del Líban, sequoies, tuies, catalpes i parterres de flors, construït el 1850.

SUPERBAGNÈRES

La primera estació d'esquí construïda al costat francès dels Pirineus. Es troba a uns 1800 m d'altitud i a 17 km de Luchon. S'hi pot accedir amb cotxe o en un telefèric que funciona des de 1993 i que parteix de l'avinguda Maréchal Gallieni, al costat del Parc des Quinconces.

VALLÉE DU LYS

S'hi pot accedir des de Superbagnères. Es troba a 1100 m d'altitud. Es tracta d'un circ muntanyós on és possible admirar l'espectacular **Cascade d'Enfer**, un salt de més de 70 m de caiguda. Per arribar-hi cal reprendre el camí que

torna a Luchon i, a uns 5 km, desviar-se pel camí senyalitzat cap a la vall. L'entorn natural és veritablement espectacular.

ESTANY DE GÉRY

Es troba a 16 km de Luchon, en el camí de Saint-Béat. S'hi pot pescar i fer passejades en barca, i hi ha jocs per als nens.

SAINT-BÉAT

Per arribar-hi s'agafa la N-125. És un altre camí per anar cap a la Vall d'Aran, sense pujar el port d'Et Portilhon. Cal agafar la carretera en direcció a Tolosa. Es travessa una zona on la vall s'eixampla notablement. Pel camí van apareixent antigues estacions de ferrocarril, pobles petits penjats de les muntanyes i pastures plenes d'ovelles. Des de Saint-Béat hi ha 23 km fins a Les.

LES

Aquest poble viu de cara a França. La mescla idiomàtica ha influït en la seva cultura, tot i que conserva encara les seves tradicions més arrelades. Cada 23 de juny s'hi celebra la **fiesta deth haro**, una festa pagana que ha esdevingut una de les més emblemàtiques de la comarca. La Garona discorre al costat de Les. El nucli antic es troba al marge dreta del riu, on s'aixeca **l'església de Sant Joan Baptista**. També hi podem trobar els **antics banys termals**.

- **RESTAURANTS**

REST. ERA LUCANA (Vielha): 973 64 17 98

REST. ETH CORNERET (Arrós): 973 64 17 30

REST. ETH PORTALET (Bossost): 973 64 82 00

REST. CAL MANEL (Pont d'Arròs): 973 64 11 68